سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره هفتم، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۷، ۱۴۶-۱۴۵

فقر و بلایای طبیعی

Poverty and Natural Disasters

محسن رضائیان[۱]

Mohsen Rezaeian

همان‌طور که در سخن سردبیری شماره گذشته اشاره گردید [۱]، از دیدگاه سلامت، روزها به فراخور مسائل و موقعیت‌های پیش آمده عناوین خاصی را به خود اختصاص می‌دهند. نگاهی به تقویم پاییزه سازمان جهانی بهداشت (WHO) World Health Organization نشان می‌دهد که در ماه اکتبر سال ۲۰۰۸ میلادی دو روز مهم وجود دارد: نخستین روز، ۸ اکتبر (۱۷ مهر ماه) به عنوان روز بین‌المللی برای کاهش بلایای طبیعی International Day for Natural Disasters Reduction و دومین روز ۱۷ اکتبر (۲۶ مهرماه) با عنوان روز بین‌المللی برای ریشه‌کنی فقر International Day for the Eradication of Poverty نام گرفته است. با عطف توجه به اهمیت روز افزون فقر و بلایای طبیعی و تأثیر آن‌ها بر سلامت انسان، سخن سردبیری شماره پاییزی مجله به ارتباط این دو پدیده مهم اختصاص یافته است.

شواهد نشان می‌دهند که در سطح جهان ۹۰٪ مرگ‌های ناشی از بلایا مربوط به بلایای طبیعی است. متأسفانه اغلب این مرگ‌ها نیز مربوط به فقرا می‌باشد زیرا هم در کشورهای توسعه یافته و هم در کشورهای در حال توسعه، فقر باعث می‌گردد تا مردم در مکان‌هایی زندگی کنند که احتمال رویداد بلایای طبیعی زیادتر می‌باشد. برای مثال، می‌توان از ماهیگیران فقیری نام برد که در نزدیکی ساحل زندگی کرده و در نتیجه در معرض خطر سیل یا سونامی Tsunami قرار دارند. هم‌چنین، افرادی که مجبورند به دلیل فقر خانه‌های خود را بر روی زمین‌های ارزان قیمتی بنا کنند که در معرض خطر زلزله و آتشفشان قرار دارند، نمونه دیگری از رابطه غم‌انگیز فقر و بلایای طبیعی را به تصویر می‌کشند [۲].

۱- دانشیار گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
تلفن: ۰۳۹۱-۵۲۳۴۰۰۳، فاکس: ۰۳۹۱-۵۲۲۵۲۰۹، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-14]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1387.7.3.6.9]

فقرا معمولاً زندگی خود را به صورت روزمره سپری نموده و امکان ذخیره آب، غذا، دارو و پول را برای روزهای حساس آینده ندارند. آن‌ها هم‌چنین ممکن است به دلیل عدم دسترسی به وسایل ارتباطی و هم‌چنین سیستم‌های هشدار دهنده، به موقع از رویداد یک بلای طبیعی آگاه نگردند. حتی در صورت آگاهی یافتن، به علت عدم دسترسی به وسایل نقلیه ممکن است به موقع نتوانند منطقه حادثه‌خیز را ترک نمایند. خانه‌های این افراد معمولاً از ارزان قیمت‌ترین مصالح محلی ساخته می‌شوند که تاب مقاومت در برابر حوادث طبیعی را ندارند. به علاوه، آنها در مناطقی زندگی می‌کنند که راه‌ها و پل‌های ارتباطی نیز تاب مقاومت در برابر حوادث طبیعی را نداشته و نظام‌های خدماتی به ویژه نظام مراقبت‌های بهداشتی حتی ممکن است از عهده رفع نیازهای روزمره افراد تحت پوشش خود بر نیایند [۲].

از طرف دیگر، شمار روزافزون رویداد بلایای طبیعی در چند دهه گذشته در دنیا و به ویژه منطقه خاورمیانه زنگ خطری را برای جامعه بین‌المللی به صدا درآورده است [۳]. بنابراین، ضروری است که برنامه‌ها و اقدامات هماهنگ بین‌المللی، منطقه‌ای، ملی و محلی برای مقابله با بلایای طبیعی با قوت هرچه بیشتر ادامه یابند. اتخاذ برنامه‌هایی در جهت ریشه‌کنی فقر در سطح جوامع به عنوان یکی از محورهای اصلی این قبیل برنامه‌ها حایز اهمیت فراوان است.

References

[1] Rezaeian M. World suicide prevention day. *J Rafsanjan Univ Med Sci,* 2008; 7(2): 79-80. [Farsi]

[2] McMahon MM. Disasters and poverty. *Disaster Manag Response,* 2007; 5: 95-7.

[3] Rezaeian M. Epidemiological approaches to disasters and emergencies within the Middle East region. *Middle East J Emer Med*, 2007; 7: 54-6.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-14]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1387.7.3.6.9]